

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye tárgy: Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az új élelmiszerekről és a(z) XXX/XXX/EK rendelet módosításáról [közös eljárás]

COM(2007) 872 végleges – 2008/0002 (COD)

(2008/C 224/18)

2008. január 30-án az Európai Unió Tanácsa úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az új élelmiszerekről és a(z) XXX/XXX/EK rendelet módosításáról [közös eljárás]

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2008. április 29-én elfogadta véleményét. (Előadó: José María ESPUNY MOYANO.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. május 28–29-én tartott, 445. plenáris ülésén (a május 29-i ülésnapon) 71 szavazattal 1 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy szükséges és helyénvaló az új élelmiszerekről szóló jogszabályok aktualizálása, mivel az nagyobb fokú élelmiszer- és jobbiztonságot eredményezne. Támogatja ezért az Európai Bizottság javaslatát, hozzátéve, hogy néhány ajánlást még figyelembe kellene venni.

1.2 Az EGSZB támogatja egy az engedélyezett élelmiszerek „fehérlistáját” tartalmazó, a fogyasztók és a cégek által megtekinthető internetes oldal elkészítését, fel kívánja azonban hívni az Európai Bizottság figyelmét annak fontosságára, hogy ez az oldal könnyen megtalálható legyen az Európai Bizottság rengeteg weblapja között. Lényeges az is, hogy ez az oldal világos magyarázatokat tartalmazzon, így biztosítva azt, hogy valóban használható legyen.

1.3 Minthogy a rendelet az új élelmiszerek két kategóriáját különbözteti meg (aszerint, hogy EU-tagállamból vagy a Közösségen kívüli országból származnak-e), az EGSZB javasolja, hogy az engedélyezett élelmiszerek „fehérlistáját” is osszák két részre, megkönnyítve annak használatát és megértését mind a fogyasztók, mind pedig a vállalkozók számára.

1.4 Az EGSZB szerint a vállalkozásoknak a K+F+I terén folytatott erőfeszítéseit az önkormányzatoknak a hozzájuk benyújtott adatok megfelelő védelmével és az ilyen adatok szellemi tulajdonjogának tiszteletben tartásával kellene támogatniuk.

1.5 Az EGSZB véleménye szerint az értékelés határideje (legkésőbb 2015. január 1.) túlságosan távoli.

1.6 Az EGSZB úgy véli, hogy a „melyet [...] a Közösségben nem használtak jelentős mértékben emberi fogyasztásra” kikötés túlságosan félreérthető, és hibát, zavart okozhat, illetve kétes eljárásokhoz vezethet.

1.7 Az EGSZB megjegyzi, hogy a lista felülvizsgálatára semmilyen rendszer vagy határidő nem áll rendelkezésre, ezért azt javasolja, hogy a rendelet intézkedjen egy szükség esetén alkalmazandó felülvizsgálati eljárás mechanizmusáról.

1.8 Az EGSZB megkérdőjelezi, hogy az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság által a szükség esetén elvégzendő értékelésre kiszabott határidő megfelelő lesz-e.

2. Az Európai Bizottság javaslatának lényegi tartalma

2.1 Az új élelmiszerekről szóló eredeti közösségi rendeletek 1997-ből származnak. Az idő múlásával világossá vált, hogy a rendeleteket néhány szempontból aktualizálni és módosítani kell.

2.2 A cél az új élelmiszerek biztonságosságát garantáló engedélyezési rendszer hatékonyságának és átláthatóságának növelése, valamint alkalmazásának javítása, illetve eljárás bevezetése az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (European Food Safety Authority, a továbbiakban Hatóság) által elvégzendő tudományos értékelésre, így csökkentve a vállalatokra nehezedő adminisztratív terheket és lehetővé téve versenyképességük fokozását.

2.3 Az Európai Bizottság javaslata – az emberi egészség és a fogyasztóvédelem magas szintjének, valamint a belső piac hatékony működésének biztosítására – harmonizált szabályokat határoz meg az új élelmiszereknek az Európai Unióban történő forgalomba hozatalát illetően.

2.4 A rendelet nem alkalmazandó élelmiszer-adalékanyagokra, élelmiszer-aromaanyagokra, extrakciós oldószerre, enzimekre, vitaminokra vagy ásványi anyagokra, illetve géntechnológiával módosított élelmiszerekre és takarmányokra, ugyanis ezekre a termékekre külön szabályozás vonatkozik.

2.5 A javaslat alkalmazásában az „új élelmiszer”:

- olyan élelmiszer, melyet 1997. május 15. előtt a Közösségben nem használtak jelentős mértékben emberi fogyasztásra;
- olyan növényből vagy állatból előállított élelmiszer, melyen nem hagyományos, 1997. május 15. előtt nem használt termelési/tenyésztési módszert alkalmaztak; valamint

– olyan élelmiszer, amelyen új, 1997. május 15. előtt nem használt gyártási eljárást alkalmaztak, amely az élelmiszerek összetételében olyan számottevő változásokat idéz elő, amelyek kihatnak azok tápértékére, az anyagcserére vagy az azokban található nem kívánatos anyagok mennyiségére.

2.6 A javaslat tartalmazza olyan alapvető fogalmak meghatározását is, mint: „harmadik országból származó hagyományos élelmiszer”, illetve „hosszú időn át tartó biztonságos használat”.

2.7 Leszögezi, hogy kizárólag az új élelmiszerek közösségi listájába felvett új élelmiszerek forgalomba hozatala engedélyezett, amennyiben teljesítik a következő feltételeket:

- a rendelkezésre álló tudományos adatok alapján nem veszélyeztetik a fogyasztók egészségét;
- nem vezetnek félre a fogyasztókat;
- amennyiben egy másik élelmiszert helyettesítenek, táplálkozási szempontból nem hátrányosak a fogyasztókra nézve.

2.8 Ugyanezek a feltételei annak is, hogy akár új tenyésztési vagy termesztési eljárások keretében előállított új élelmiszerek, akár harmadik országokból származó, új terméknek minősülő hagyományos élelmiszerek a közösségi listára kerüljenek. Az új élelmiszereknek mindkét esetben meg kell felelniük az alkalmazandó szabályoknak, illetve követniük kell a rögzített eljárást (amelyben szerepet kap az Európai Bizottság, a Hatóság és a tagállamok is).

2.9 Az Európai Bizottság – a Hatósággal együttműködésben – szükség esetén technikai segítségben részesíti az élelmiszeripari vállalkozókat, különös tekintettel a kis- és középvállalatokra, valamint rendelkezésükre bocsátja a kérelmezési folyamat során szükséges eszközöket.

2.9.1 Az Európai Bizottság élelmiszer-biztonsági okokból, valamint a Hatóság véleményét követően a forgalomba hozatal követő felügyeleti követelményt szabhat meg (11. cikk).

2.10 A javaslat biztosítani kívánja az adatok védelmét (12. cikk), és rögzíti, hogy a nemzeti hatóságok alakítják ki a közösségi szabályok megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat (13. cikk).

2.11 Az Európai Bizottság munkáját az Élelmiszerlánc- és Állat-egészségügyi Állandó Bizottság (Standing Committee on the Food Chain and Animal Health, SCFAH) segíti; végezetül pedig 2015-öt tűzik ki a rendelet végrehajtásának az esetlegesen szükségessé váló változások bevezetése céljával történő értékelésének határidejeként.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az értékelési és engedélyezési eljárások központosítása

3.1.1 A javaslat központosított eljárás kialakítását indítványozza az új élelmiszerek értékelésére és engedélyezésére, amelyben a Hatóság (tudományos értékelés) és az Európai Bizottság (engedélyezés) vesz részt. Ennek a Hatóság értékelését

is tartalmazó modellnek (10. cikk) hozzá kell járulnia az új élelmiszerek biztonságának az EU-ban történő egységesítéséhez, a vállalatok által követendő eljárások egyszerűsítéséhez és az új élelmiszerek európai engedélyezésének felgyorsításához. Röviden: a javaslat közvetve ösztönzi a vállalatok befektetéseit és érdeklődését az új élelmiszerek kifejlesztése iránt.

3.2 *Olyan központosított engedélyezési eljárásra van szükség az új élelmiszerek számára, amely garantálja biztonságosságukat, és leegyszerűsíti az új élelmiszerek engedélyezési eljárását*

3.2.1 Az új élelmiszerekről szóló rendelet 1997. évi megalkotásával a közösségi jogban létrejött egy olyan eszköz, amely a biztonságos élelmiszer-ipari termékek szabad mozgásához szükséges.

3.2.2 Az idő múlásával és a rendelet alkalmazásával kiderült, hogy néhány területen javításokra van szükség a közegészség, a jólét és az áruk szabad mozgásának magas szintű védelme, illetve hatékony engedélyezési rendszer bevezetése érdekében, amely növeli a vállalatok innovációs lehetőségeit.

3.2.3 A javaslat két engedélyezési eljárást alakít ki, amelyek a kérdéses új élelmiszer típusától függően alkalmazandóak: az egyik eljárás azokra a harmadik országokból származó hagyományos élelmiszerekre vonatkozik, amelyeket a termelők első alkalommal kívánnak a közösségi piacra bevezetni, a másikat pedig a nem hagyományos tenyésztési, vagy új termelési eljárásokkal előállított új élelmiszerek esetében kell követni.

3.2.4 Az első esetben (8. cikk) egyszerűsíteni kell a jelenlegi engedélyezési eljárást, amely a termékek biztonságosságát a harmadik országokban való hosszú időn (egy generáción) át tartó biztonságos élelmiszerhasználat alapján ismeri el. Ezenkívül az engedélyezéshez bizonyítani kell azt is, hogy ezeket az élelmiszereket az Európai Unióban 1997. május 15. előtt nem használták fel jelentős mértékben emberi fogyasztásra. Ez az értesítési eljárás nagyban leegyszerűsíti azokat a feltételeket, amelyeknek a harmadik országból származó hagyományos élelmiszereknek mindaddig meg kellett felelniük ahhoz, hogy bevezethetők legyenek az Európai Unió piacára.

3.2.5 Az EU élelmiszer-ipari ágazata K+F tevékenységének középpontjában álló második kategóriába eső élelmiszerekkel (nem hagyományos tenyésztési/termesztési eljárások során előállított új élelmiszerekkel) kapcsolatos elvárás a Hatóság egyetlen biztonsági értékelése és egy világos, egyértelmű és hatékony eljárás követése (19. cikk), amely segít felgyorsítani az eddigekben alkalmazott hosszadalmas engedélyezési folyamatot. Mindazonáltal, a kérdés jelentősége ellenére a javaslat nem írja le teljes mértékben az ilyen esetekben követendő eljárást, azaz csupán az adalékanyagok, enzimek és aromaanyagok esetében alkalmazandó közös engedélyezési eljárásra hivatkozik. Az erre – az Európai Unióban elfogadásra még nem került – engedélyezési eljárásra történő hivatkozás érdekes javaslat, de úgy tűnik, hogy nem vették kellő részletességgel figyelembe annak alkalmazási területét.

3.2.6 Az új élelmiszerek értékelésének és engedélyezésének (a Hatóság és az Európai Bizottság bevonásával történő) központosítása alapvető fontosságú, de ki kell alakítani egy – a harmadik országokból származó hagyományos élelmiszerekre vonatkozó értesítési eljáráshoz hasonlatos – egyszerű, világos, hatékony, részletes, határidőket tartalmazó eljárást is az élelmiszer-ipari ágazat innovációs törekvéseinek középpontjában álló, nem hagyományos tenyésztési/termesztési eljárásokkal előállított új élelmiszerek engedélyezésére.

3.2.7 A javaslat leírhatná ezt az eljárást, vagy utalhatna egy másik rendelkezésre. Mindkét esetben tartalmaznia kell azonban az összes részletet, ami annak biztosításához szükséges, hogy a vállalkozó tisztában legyen a megfelelő engedélyek megszerzése érdekében követendő eljárásokkal.

3.2.8 A javaslatnak elég világosnak és átfogónak kellene lennie ahhoz, hogy a vállalkozók alkalmazhassák. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az Európai Bizottság a későbbiekben ne alakíthatná ki a megfelelő iránymutatásokat (9. cikk).

3.3 Közösségi listák

3.3.1 Az új élelmiszerek listáinak felállítására irányuló kezdeményezés (5., 6. és 7. cikk) hozzájárul a fogyasztók jobb tájékoztatásához és a vállalkozók jogbiztonságának növeléséhez. A listákra épülő modell egyáltalán nem új keletű, hiszen az ilyen listák használata egyre elterjedtebb (többek között például a tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról, valamint a vitaminok, ásványi anyagok és bizonyos egyéb anyagok élelmiszerekhez történő hozzáadásáról szóló rendeletekben). A

harmadik országokból származó hagyományos élelmiszereket illetően a javasolt modell megfelelő részletességgel kidolgozotttnak tűnik, legalábbis a lista tartalmára és az Egészség- és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság (DG SANCO) honlapján való közzétételére vonatkozóan. Nem mondható azonban el ugyanez a többi új élelmiszerral kapcsolatosan (nem tudni, hogy a lista megjelenik-e a SANCO honlapján stb.). Jó lenne, ha ez tisztázásra kerülne.

3.4 A szellemi tulajdon védelme

3.4.1 Új élelmiszerek kifejlesztése jelentős elkötelezettséget, illetve kutatási és fejlesztési célú befektetéseket kíván meg a vállalatok részéről; ezért nem csupán egyértelmű, gyors és gazdaságilag megvalósítható eljárásokra van szükségük, hanem a tudást és a fejlesztéseket védeni is kell, garantálva a versenyképesség fenntartását. A javaslat nem határozza meg világosan, hogy a vállalatok milyen mértékű adatvédelemre lesznek jogosultak (csupán engedélyekre utal, illetve arra, hogy mi történik a végül elutasított kérelmekkel stb.).

3.4.2 Ha a jövőbeni rendelet adatvédelmi eszközt is tartalmaz, az bizonyos fokú biztonságot nyújt a vállalatok számára az új projektekbe fektetett gazdasági és emberi erőforrásaikat illetően. Olyan eszközként fognak az adatvédelemre tekinteni, amely garantálja számukra azt a fokú biztonságot, amely mellett folytathatják az innovációs tevékenységet, és növelhetik versenyképességüket egy egyre magasabb elvárásokat támaztó piacon, az egyre igényesebb fogyasztók kegyeiért folytatott versenyben.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 29-én.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitris DIMITRIADIS
